

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทความร่วมมือและจุดอ่อนจุดแข็งของภาครัฐกับภาคประชาสังคม ในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางในเขตปฏิรูปที่ดินบ้านทางเกวียนจำกัด และปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของภาครัฐและภาคประชาสังคม ในกรณีดังกล่าว และเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการสร้างแนวทางการพัฒนาให้กับสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ

การศึกษาได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาในพื้นที่ โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางในเขตปฏิรูปที่ดินบ้านทางเกวียน จำกัด

ผลการศึกษาพบว่าความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคม เกิดจาก

1. นโยบายของรัฐบาลที่จะแก้ไขปัญหาราคายางพาราคต่ำ โดยมอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการ คือ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.), สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และ สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์จังหวัด

2. ปัจจัยที่ทำให้รัฐบาลต้องมีนโยบายดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และประชากรส่วนใหญ่ของภาคใต้ เป็นฐานเสียงสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ แกนนำรัฐบาลในขณะนั้น (พ.ศ.2535-พ.ศ.2538) ทำสวนยางพาราเป็นหลัก เมื่อราคายางพาราคต่ำ ย่อม

กระทบต่อความนิยมของพรรค

3. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อำเภอบางแก้ว ได้เลือกพื้นที่บ้านทางเกวียน ในการดำเนินงาน เพราะมีคุณสมบัติในการก่อสร้างโรงงานครบถ้วน มีสวนยางที่ให้ผลผลิตเพียงพอ มีสถานที่ก่อสร้างและสาธารณูปโภครองรับ ประกอบกับภาคประชาสังคมในพื้นที่มีความเข้มแข็ง มีผู้นำตามธรรมชาติที่ดี และมีแนวคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนา

ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคมดังกล่าว ทำให้เกิดผลคือ 1) องค์กรธุรกิจ ในชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชน ภายใต้ความร่วมมือและการสนับสนุนจากภาครัฐ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก และทำให้สมาชิกมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เป็นแหล่งสินเชื่อ และการจำหน่ายวัสดุทางการเกษตรราคาถูกลง 2) เป็นเวทีสร้างผู้นำ และการเรียนรู้การทำงานร่วมกันของชาวบ้าน ตลอดจนการรู้จักคิดแก้ไขปัญหา และรับผิดชอบร่วมกันอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย 3) เป็นการสร้างกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็ง ทำให้เกิดพลังในการทำงาน มีผู้นำนักในการต่อรอง และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น และมีทิศทางเดียวกัน 4) ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับสังคมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นแบบ “รัฐล้อมสังคม” คือรัฐมีบทบาทเด่นกว่าสังคม รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายในการพัฒนาเหนือสังคมส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปในลักษณะคู่ขนาน คือต่างฝ่ายต่างทำหน้าที่ของตนเอง สังคมไม่ได้เข้าไปมีบทบาทในการปกครองท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้มีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของภาคสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาภาคประชาสังคมต่อไป เพื่อให้สังคมมีความเข้มแข็งและมีบทบาทมากขึ้นในการบริหารและการจัดการด้านต่างๆ ของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานของสหกรณ์ เกิดจากปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะความผันผวนของราคายางพารา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการวางแผนการดำเนินงาน หากไม่คิดตามสถานการณ์ หรือวางแผนการดำเนินงานไม่รัดกุม อาจจะทำให้ตัดสินใจผิดพลาด และเกิดปัญหาการขาดทุนได้

The objectives of this independent study are:

1. To study and analyze the cooperation between the state sector and civil society in managing the Ban-Tang-Kwian Land Reform Area Rubber Plantation Fund Cooperative Ltd. as well as to analyze the weak and strong points of both Parties.
2. To study the factors which create the cooperation between the state sector and civil society.
3. To achieve suggestions, recommendations and guidelines for development of other cooperatives and government agencies.

The qualitative analysis method was used for this study. The data were gained from related document, field trip research, participated observations and the interview with all concerned officers of Ban-Tang-Kwian Land Reform Area Rubber Plantation Fund Cooperative Ltd.

The study found that the factors which created cooperation between the state sector and civil society are:

1. The government policy which aims at solving the price decline problem of para-rubber by assigning the related agencies to manage it, i.e. The Office of the Rubber Plantation Fund, Provincial Cooperative Office and Provincial Cooperative Auditor Office.

2. The government implemented the above-mentioned policy in order to gain popularity of Democrat Party which is the core party of the government at that time (1992-1995). This is due to the fact that para-rubber is the important economic plant and is the main income for southern citizens. So the government must solve this problem in order to gain the popularity from these southern citizens.

3. The Para-Rubber Plantation Fund Office, Bangkaew District has chosen Ban-Tang-Kwian as the place to implement this policy because it is qualified in many ways as follows:

- its location is suitable to construct the factory
- it has a capacity to produce enough rubber
- it has sufficient infrastructure
- it has a strong civil society
- it has good and creative leaders.

The result of the cooperation between the state sector and civil society are as follows:

1. The local business organizations which were set up under a cooperation from state sector are able to serve its members' requirements in terms of job security, credit provider and offering cheap price of agricultural materials.

2. It creates leaders, cooperation and mutual responsibilities among people in the same community. People also cooperate in problem solving. This is the basic democracy practice.

3. It creates strength, energy and negotiated power among their groups. It also improves efficiency and people focus on the same direction.

4. The relations between the state sector and civil society are that the state sector is more powerful than civil society. The state sector determines development policy over civil society. In the meantime civil society has parallel relations with local government that perform its own performance. Civil society doesn't involve in the role of local government and local government doesn't have any clear policy to promote and support civil society. There fore, the civil society improvement if necessary for empowering society in local management efficiently

The obstacles to manage the cooperative are external factors, especially the decline of para-rubber price which has an impact on management planning. Without regular situation monitoring and good planning might lead to a wrong decision and loss.